

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref MA(P)KW/2555/18

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

17 Gorffennaf 2018

Annwyl Lynne

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 6 Gorffennaf yn gofyn am yr wybodaeth y cytunais i'w darparu yn ystod y sesiwn graffu gyffredinol ddiweddar.

Cymorth ar gyfer dysgwyr o Leiafrifoedd Ethnig a dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr

Hoffwn fanteisio ar y cyfle hwn i egluro sylwadau a wnaed yn y Pwyllgor; mabwysiadwyd dull gweithredu integredig gan y Llywodraeth ar gyfer ein hasesiadau effaith a'n Hasesiad Effaith Integredig Strategol o'r penderfyniadau gwariant lefel uchel a wnaed fel rhan o'r gyllideb ddrafft amlinellol ar gyfer 2018-19.

Rwyf wedi rhannu hyn gyda chi eisoes ond er eglurder, mae copi ar gael ar y dudalen we ganlynol <http://gov.wales/funding/budget/draft-budget-2018-19/?lang=cy>.

Mae hyn yn golygu na chynhaliwyd Asesiad unigol o'r Effaith ar Hawliau'r Plentyn mewn cysylltiad â'r newidiadau i'r trefniadau cyllido o fewn y Grant Gwella Addysg ar gyfer dysgwyr o leiafrifoedd ethnig a dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr.

O ran cefnogaeth ar gyfer y grŵp hwn o ddysgwyr, rwyf wedi parhau i wrando ar y pryderon a fynegwyd gan randdeiliaid gwahanol am effaith y newidiadau ar y trefniadau cyllido; ac rwyf wedi ymateb drwy gytuno ar £8.7 miliwn yn ystod y flwyddyn ariannol hon i gynorthwyo pob awdurdod lleol.

Fodd bynnag, rwyf wedi datgan yn glir bod yn rhaid i'r gefnogaeth ar gyfer y grwpiau hyn o ddysgwyr fod yn rhan o wasanaethau addysg lleol 'craidd'. Yn benodol, yn y cyfnod hwn o heriau a chyfyngiadau ariannol cynyddol, mae'n rhaid inni ystyried ffyrdd gwahanol o ddarparu gwasanaethau sy'n bwysig iawn i'n pobl ifanc ac i gymdeithas yn gyffredinol. Rwyf wedi cael sicrwydd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru y bydd llywodraeth leol yn parhau i flaenoriaethu'r cymorth a roddir i'r grwpiau hyn o ddysgwyr. Rwyf wedi croesawu'r sicrwydd hwn ac rwy'n disgwyl i lywodraeth leol gyflawni ei addewid.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'r cyllid yr wyf wedi cytuno arno ar gyfer y flwyddyn hon yn cydnabod ei bod yn cymryd amser i drosglwyddo'r gwasanaeth i un sy'n fwy cynaliadwy ar gyfer y tymor hwy. Clustnodwyd £8.7 miliwn pellach ar gyfer y 22 awdurdod lleol yn 2019-20 i barhau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu model cynaliadwy, a disgwyliaf i hyn fod ar waith o Ebrill 2020.

Bydd y cyllid hwn yn amodol ar dystiolaeth o gynnydd tuag at ddulliau cyflawni mwy cynaliadwy. Rydym yn gweithio gyda'n cydweithwyr mewn llywodraeth leol i ystyried modelau posibl ar gyfer y dyfodol. Er mwyn dechrau'r broses hon, mae fy swyddogion yn cwrdd yn ddiweddarach y mis hwn gyda Chyfarwyddwr Addysg yr awdurdod lleol o'r pedwar awdurdod â'r poblogaethau uchaf o'r grwpiau hyn o ddysgwyr. Mae cyfres o asesiadau effaith yn cael eu paratoi fel rhan o'r broses ddatblygu hon a bydd yn cael ei rhannu maes o law.

Nid ydym yn cadw gwybodaeth am wasanaethau addysg teithwyr ar lefel awdurdod lleol. Mae modelau darparu gwasanaethau gwahanol wedi'u sefydlu ar hyd a lled y wlad; bydd deall gweithrediad y modelau hyn a'u potensial o ran cynaliadwyedd; eu cynnwys ac i ba raddau y cânt eu cyflawni ar lefel ranbarthol, awdurdod lleol neu lefel ysgol, yn ffurfio rhan o'n gwaith gyda llywodraeth leol yn ystod y misoedd i ddod wrth baratoi ar gyfer Ebrill 2020.

Maint Dosbarthiadau Babanod

Cytunais i ddarparu nodyn ar yr achosion busnes a gyflwynwyd gan awdurdodau lleol ar gyfer yr elfen refeniw £16 miliwn o'r cyllid i leihau maint dosbarthiadau babanod a sut yr oedd hyn yn cymharu â'r symiau a ddyrannwyd.

Elfen refeniw'r cyllid

Dosbarthwyd yr elfen refeniw o'r cyllid i awdurdodau lleol ar sail fformwla, gan gyfuno elfen Asesu Addysgu Meithrin a Chynradd ac Asesiad yn Seiliedig ar Ddangosyddion Gwasanaethau Eraill yr Asesiad o Wariant Safonol a nifer y dosbarthiadau babanod o 29 a mwy ym mhob awdurdod lleol. Atodir dadansoddiad o ddyraniadau awdurdodau lleol yn Atodiad 1. Er y dangosir y rhain wedi'u dadansoddi yn ôl y blynyddoedd, cynghorwyd awdurdodau bod hyblygrwydd, gan gydnabod yr amser sydd ei angen i benodi athrawon ychwanegol a/neu greu dosbarthiadau ychwanegol. Felly, gofynnwyd iddynt broffilio eu gwariant disgwylidig dros bedair blynedd y rhaglen. Mae'r rhain wedi'u nodi yn Atodiad 2.

Roedd yn ofynnol i achosion busnes awdurdodau lleol ddangos tystiolaeth o sut yr oedd eu cynigion yn cyflawni'r nod sylfaenol o leihau meintiau dosbarthiadau babanod mewn ysgolion sy'n cyflawni'r meini prawf targed; hynny yw dosbarthiadau babanod o 29 neu fwy mewn ysgolion sy'n arddangos o leiaf un, neu gyfuniad o'r elfennau a ganlyn:

- Lefelau sylweddol o brydau ysgol am ddim
- Canlyniadau is na'r cyfartaledd pan fernir bod ysgol yn goch neu'n oren
- Lefelau sylweddol o anghenion addysgol arbennig ac anghenion dysgu ychwanegol
- Lefelau sylweddol pan nad y Gymraeg/Saesneg yw'r iaith gyntaf

Roedd yn ofynnol iddynt ddarparu amrediad o wybodaeth a data ategol mewn perthynas â'r ysgolion a dargedwyd, ynghyd â'r canlyniadau disgwylidig.

Cyflwynodd pob un o'r 22 awdurdod lleol achosion busnes a oedd yn targedu'r ysgolion â'r angen mwyaf, o fewn y cohort cyffredinol o ysgolion yn eu hardal hwy sy'n cyflawni'r meini prawf targed a chan ystyried y dyraniad penodol o gyllid a oedd ar gael. Hyd yma bydd y cynigion a gymeradwywyd yn arwain at benodi mwy nag 80 o athrawon mewn ysgolion ar hyd a lled Cymru. Mae rhai awdurdodau lleol wedi datgan y byddant yn targedu mwy o

ysgolion o fewn eu dyraniad cyffredinol, felly bydd y nifer o athrawon a benodir yn debygol o gynyddu, ond bydd y cynigion hyn yn amodol ar gymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r taliad grant yn destun telerau ac amodau grantiau Canolfan Ragoriaeth Grantiau Llywodraeth Cymru. Telir y grant fel ôl-daliadau bob tymor yn seiliedig ar gostau gwirioneddol ac yn amodol ar adroddiadau cynnydd boddhaol. Mae'r awdurdodau lleol yn rhagweld gwariant llawn. Bydd unrhyw danwariant yn cael ei ailgyfeirio i flaenoriaethau addysg.

Yr Eifen Gyfalaf

Rwyf hefyd wedi cytuno i ddarparu nodyn ar y dadansoddiad o'r dyraniad o elfen Gyfalaf £20 miliwn y cyllid. Gwahoddwyd y 22 awdurdod lleol i gynnig am yr £20 miliwn a oedd ar gael, lle y byddai lleihau maint dosbarthiadau babanod sy'n cyflawni'r meini prawf targed yn ddibynnol ar greu dosbarthiadau ychwanegol. Cyflwynodd 17 awdurdod gynigion a oedd yn werth mwy na £17 miliwn. Roedd y cynigion yn gymysgedd o estyniadau arfaethedig i adeiladau presennol ysgolion, addasiadau neu ailfodelu mewnol. Roedd cost y cynigion unigol yn amrywio, yn ôl graddau'r gwaith dan sylw.

Mae'r cynigion yn cael eu hasesu yn unol ag egwyddorion Ysgolion y 21^{ain} Ganrif. Byddaf yn cyflwyno datganiad ysgrifenedig ar ddechrau'r flwyddyn ysgol newydd ym mis Medi, ynghyd â dadansoddiad o'r elfen Gyfalaf o'r cyllid y cytunwyd arni ar gyfer yr 17 awdurdod lleol a manylion yr ysgolion a fydd yn elwa ar hynny.

Data ar Faint Dosbarthiadau

Fe ofynnoch hefyd am ffigurau ar nifer y dosbarthiadau babanod a oedd yn cynnwys mwy na 25 o blant ar hyn o bryd a faint o ddisgyblion sydd yn y dosbarthiadau hynny a'r sefyllfa gyfatebol yn ystod oes y polisi hwn (tymor y Cynulliad hwn).

Mae data diweddaraf CYBLD ar gyfer Ionawr 2017 yn dynodi bod 2,507 o ddosbarthiadau (59.6%) yn cynnwys mwy na 25 o ddisgyblion yng Nghymru. Roedd 72,454 o ddisgyblion (67.3%) mewn dosbarthiadau a oedd yn cynnwys mwy na 25 o ddisgyblion.

Nid yw'n bosibl rhagweld faint o ddisgyblion a fydd mewn dosbarthiadau o fwy na 25 erbyn diwedd tymor y Cynulliad hwn. Er y gallwn ragweld nifer y disgyblion ar lefel Cymru, ni allwn wneud hynny ar gyfer ysgolion unigol. Bydd ad-drefnu ysgolion lleol ac unrhyw gamau a gymerir i fynd i'r afael ag unrhyw leoedd dros ben yn effeithio ar faint dosbarthiadau ac ni allwn ragweld y rhain yn y dyfodol. Rydym yn parhau i fonitro data CYBLD ar faint dosbarthiadau yn fanwl bob blwyddyn. Fodd bynnag, wrth inni barhau gyda'n buddsoddiad i leihau maint dosbarthiadau, rwy'n disgwyl y byddaf yn adrodd ar ostyngiad ym maint cyfartalog dosbarthiadau babanod a'r nifer o ddosbarthiadau babanod â mwy na 29 o ddisgyblion. Edrychaf ymlaen at rannu'r data hyn pan fydd yn briodol i wneud hynny.

Cwricwlwm Newydd

Mae Dyfodol Llwyddiannus yn taro cydbwysedd rhwng galluogi athrawon i ddefnyddio eu proffesiynoldeb a'u creadigrwydd i ymateb i anghenion dysgwyr, a sicrhau bod yr agweddau hynny ar y cwricwlwm, yr ystyrir eu bod yn hollbwysig, yn cael grym deddfwriaethol.

Mae fy swyddogion wedi nodi meysydd a fydd yn galw am ddeddfwriaeth sylfaenol er mwyn cyflawni'r argymhellion, yn ogystal â'r ymrwymadau ehangach a wnaed yng Nghenhadaeth ein Cenedl. Y bwriad yw y bydd y fframwaith deddfwriaethol newydd yn adlewyrchu

argymhellion 63 a 64 *Dyfodol Llwyddiannus* a'i fod yn canolbwyntio ar alluogi, ymhlith eraill, y camau canlynol sydd wedi cynnwys yng Nghenhadaeth Ein Cenedl:

- Cyflwyno cwricwlwm newydd sy'n gweddnewid, gan wreiddio'r pedwar diben a sicrhau bod pawb yn canolbwyntio ar safonau llythrennedd a rhifedd uwch, a sicrhau bod ein pobl ifanc yn fwy cymwys yn ddigidol ac yn ddwyieithog
- Datblygu a chyflwyno Fframwaith Asesu a Gwerthuso newydd, gan gefnogi'r gwaith o wireddu'r pedwar diben addysg;

Rwy'n bwriadu ymgynghori ar ddechrau 2019 ar y cynigion polisi sy'n sail i'r trefniadau newydd ar gyfer y cwricwlwm, asesu a gwerthuso, a fydd hefyd yn llywio'r fframwaith deddfwriaethol newydd. Bydd yr ymgynghoriad yn cynnwys drafft o'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol a fersiwn o'r ymgynghoriad ar gyfer pobl ifanc.

Rwyf wedi nodi eich dymuniad i dderbyn gwybodaeth am unrhyw agwedd ar gynnydd o ran Diwygio'r Cwricwlwm. Rwyf wedi gofyn i'm swyddogion sicrhau eich bod chi ac aelodau'r Pwyllgor yn cael eich cynnwys ar restr ddisbarthu arbennig Dysg, a hoffwn eich gwahodd hefyd i 'ddilyn' blog Cwricwlwm i Gymru yn <https://cwricwlwmigymru.llyw.cymru/2018/07/18/gwella-profiadau-dysgwyr-cymraeg/> a fydd yn darparu gwybodaeth reolaidd a mynediad at gylchlythyrau i randdeiliaid.

Athrawon Cyflenwi

Rydym wedi cyflwyno cynllun peilot clwstwr ar gyfer cyflogi athrawon llanw yn uniongyrchol mewn ysgolion. Mae'r trefniadau i werthuso'r cynllun peilot yn mynd rhagddynt yn awr, er mwyn penderfynu a yw'r dull hwn yn cynnig model ymarferol a chynaliadwy i ysgolion y gallai ysgolion ac awdurdodau fel cyflogwyr eu datblygu'n ehangach.

Rydym hefyd yn gweithio ochr yn ochr â chydweithwyr yn y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol a'u grŵp cleient awdurdodau lleol hwy er mwyn gwneud yn siŵr bod unrhyw drefniadau yn y dyfodol ar gyfer canfod gweithwyr asiantaethau addysg yn gyfredol ac addas at y diben, ac yn cyflawni egwyddorion y Llywodraeth ar gyfer safonau ar gyfer cyflogaeth deg a safonau addysgol uchel.

Rydym hefyd yn gweithio ar ddatblygiad arall, un gwahanol ond ategol (y soniais amdano ar 28 Mehefin), sy'n ymchwilio i gyflwyno safon sicrwydd ansawdd y byddai angen i asiantaethau sy'n dymuno cyflenwi gweithwyr i ysgolion yng Nghymru ei chyrraedd.

Mae swyddogaeth cyflogwyr ar gyfer athrawon mewn ysgolion penodol yn dibynnu ar gategori a statws yr ysgol dan sylw a'r trefniadau rheoli lleol sydd ar waith. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol sicrhau system addysg effeithlon a bod nifer o leoedd cynradd ac uwchradd ar gael i gyflawni anghenion y bobl yn eu hardal. Mae gan yr awdurdod lleol rôl allweddol hefyd o ran ariannu ysgolion a dyrannu cyllidebau ysgolion ac mae'n ymwneud â threfniadau llywodraethu ysgolion unigol, gan gynnwys penodi llywodraethwyr i gorff llywodraethu'r ysgol.

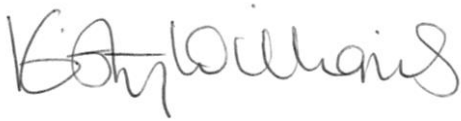
Mae gan gyrff llywodraethu gyfrifoldebau penodol i recriwtio, dethol, cyflogi a rheoli staff. Mae'r cyfrifoldebau helaeth a roddir ar gyrff llywodraethu yn deillio o Reoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2005 a Rheoliadau Staffio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) (fel y'i diwygiwyd).

Mae gan gorff llywodraethu gyfrifoldebau o dan ddeddfwriaeth cyflogaeth a rhaid iddynt sicrhau bod nifer ddigonol o staff cymwys yn cael eu cyflogi neu'n ymgysylltu â gwaith yn yr ysgol. Y corff llywodraethu fydd hefyd yn penderfynu ar y strwythur staff ar gyfer yr ysgol, y nifer o swyddi athrawon a staff cymorth, eu graddfa a'u cyfrifoldebau. Mae cyrff

Ilywodraethu hefyd yn gyfrifol am wneud penodiadau staffio dros dro, gan gynnwys y ffordd orau o gyflawni anghenion cyflenwi pan fydd athrawon yn absennol.

O ran y pwynt a godwyd ynglŷn â'r dystiolaeth o'r defnydd ehangach o athrawon cyflenwi mewn ardaloedd difreintiedig, nid oes unrhyw waith cymharu uniongyrchol wedi'i gynnal. Mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi data yn flynyddol ar absenoldeb salwch ar lefel awdurdod lleol - mae dolen i'r datganiad ystadegol ar gael yma: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Education-and-Skills/Schools-and-Teachers/teachers-and-support-staff/Teacher-Sickness-Absence>. Disgwylir i'r diweddariad nesaf gael ei gyhoeddi ar 25 Gorffennaf 2018. Fodd bynnag, mae'n werth nodi bod athrawon cyflenwi yn cael eu cyflogi'n aml i ddarparu ar gyfer cyfnodau o absenoldeb wedi'i drefnu gan athrawon, ar gyfer y rhai sy'n ymgymryd â dysgu proffesiynol a gweithio rhwng ysgolion ac ar achlysuron o absenoldeb heb ei gynllunio oherwydd salwch.

Yn gywir

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

**Dadansoddiad o ddyraniadau awdurdodau lleol o'r elfen refeniw £16
miliwn o'r grant Lleihau Maint Dosbarthiadau Babanod**

Awdurdod Lleol	2017/18 £	2018/19 £	2019/20 £	2020/21 £	Dyraniad £
Ynys Môn	38,313	57,470	95,782	114,939	£306,504
Blaenau Gwent	42,264	63,395	105,659	126,790	£338,108
Pen-y-bont ar Ogwr	93,430	140,144	233,574	280,288	£747,436
Caerffili	120,247	180,372	300,620	360,743	£961,983
Caerdydd	261,971	392,956	654,927	785,912	£2,095,766
Sir Gaerfyrddin	108,811	163,217	272,028	326,434	£870,490
Ceredigion	35,516	53,273	88,789	106,547	£284,125
Conwy	64,032	96,048	160,080	192,096	£512,256
Sir Ddinbych	60,821	91,232	152,053	182,464	£486,569
Sir y Fflint	99,572	149,358	248,930	298,716	£796,576
Gwynedd	66,340	99,510	165,851	199,021	£530,722
Merthyr Tudful	37,942	56,912	94,854	113,825	£303,532
Sir Fynwy	53,298	79,947	133,245	159,894	£426,384
Castell-nedd Port Talbot	85,869	128,803	214,672	257,607	£686,951
Casnewydd	113,615	170,423	284,038	340,846	£908,923
Sir Benfro	71,172	106,758	177,929	213,515	£569,373
Powys	67,582	101,372	168,954	202,745	£540,652
Rhondda Cynon Taf	173,113	259,670	432,783	519,339	£1,384,904
Abertawe	150,365	225,548	375,913	451,096	£1,202,923
Torfaen	70,750	106,126	176,875	212,251	£566,002
Bro Morgannwg	90,302	135,453	225,755	270,906	£722,417
Wrecsam	94,676	142,013	236,689	284,026	£755,404
Cyfanswm	2,000,000	3,000,000	5,000,000	6,000,000	16,000,000

Lleihau Maint Dosbarthiadau Babanod

Dadansoddiad o ddosbarthiad Dyraniadau Refeniw dangosol

Darparwyd y dyraniadau canlynol i awdurdodau lleol, fodd bynnag, gofynnwyd iddynt broffilio eu gwariant yn ystod oes y grant. Yr oeddem yn cydnabod y byddai angen gwahanol lefelau o gyllideb ar awdurdodau lleol ar adegau gwahanol o'r grant, yn arbennig pan fydd cynigion refeniw yn ddibynnol ar yr elfen gyfalaf. Bydd cyllidebau yn cael eu monitro'n agos yn ystod y broses adrodd er mwyn sicrhau bod cyllid addas ar gael o fewn y gyllideb.

ALI	2017-18 £	2018-19 £	2019-20 £	2020-21 £	Cyfanswm £
Ynys Môn	38,313	57,470	95,782	114,939	306,504
Blaenau Gwent	42,264	63,395	105,659	126,790	338,108
Pen-y-bont ar Ogwr	93,430	140,144	233,574	280,288	747,436
Caerffili	120,247	180,372	300,620	360,743	961,983
Caerdydd	261,971	392,956	654,927	785,912	2,095,766
Sir Gaerfyrddin	108,811	163,217	272,028	326,434	870,490
Ceredigion	35,516	53,273	88,789	106,547	284,125
Conwy	64,032	96,048	160,080	192,096	512,256
Sir Ddinbych	60,821	91,232	152,053	182,464	486,569
Sir y Fflint	99,572	149,358	248,930	298,716	796,576
Gwynedd	66,340	99,510	165,851	199,021	530,722
Merthyr Tudful	37,942	56,912	94,854	113,825	303,532
Sir Fynwy	53,298	79,947	133,245	159,894	426,384
Castell-nedd Port Talbot	85,869	128,803	214,672	257,607	686,951
Casnewydd	113,615	170,423	284,038	340,846	908,923
Sir Benfro	71,172	106,758	177,929	213,515	569,373
Powys	67,582	101,372	168,954	202,745	540,652
Rhondda Cynon Taf	173,113	259,670	432,783	519,339	1,384,904
Abertawe	150,365	225,548	375,913	451,096	1,202,923
Torfaen	70,750	106,126	176,875	212,251	566,002
Bro Morgannwg	90,302	135,453	225,755	270,906	722,417
Wrecsam	94,676	142,013	236,689	284,026	755,404
					£16m